

Det kan være farligt at lade være

Det er ikke farligt at ringe til Arbejdstilsynet, hvis den er gal med sikkerheden, for din henvendelse er 100 procent anonym. "Til gengæld kan det være farligt at lade være," siger tilsynschef Anne Therese Schultz-Petersen.

Af Charlotte Kiberg

Fald, hjernerystelser og rygproblemer. Brækkede og forstuede lemmer. Fibersprængninger, forstrækninger og skader på sener og led. Det er den slags skader, medlemmer af Dansk Skuespillerforbund er mest tilbøjelige til at få, viser forbundets nye undersøgelse af arbejdsmiljø og sikkerhed.

Selv om to ud af fem har følt sig utrygge ved sikkerheden på jobbet, er det stadig de færreste, der siger fra, og det er desværre medvirkende til, at en tredjedel ender med at komme til skade under prøver, forestillinger eller optagelser.

Men hvad stiller man egentlig op, hvis man ikke føler sig sikker på scenen eller settet? Og hvor alvorligt skal man være kommet til skade, før man skal anmelde det?

Hos arbejdstilsynet opfordrer tilsynschef Anne Therese Schultz-Petersen til, at man handler, så snart man føler sig den mindste smule utryg.

"Hvis du har på fornemmelsen, at noget er galt, skal du først og fremmest tage fat i din arbejdsmiljøorganisation og fortælle, hvad du oplever. Hvis du ikke har sådan en, så gå til ledelsen. Det er så grundlæggende vigtigt, at man kan tale om arbejdsmiljøet, og det er i alles interesse. Har du det sådan, at du ikke føler dig tryk ved at fortælle din arbejdsgiver om din bekymring, kan du i stedet kontakte enten din fagforening eller ringe til os i Arbejdstilsynet og lad os hjælpe dig med, hvad du skal gøre. Der er ingen dumme spørgsmål, og der er ingen spørgsmål, der er for bagatelagtige

Hvad kan man overordnet kræve af sit arbejdsmiljø?

Alle kan kræve at arbejde i et godt arbejdsmiljø – og at arbejds miljøloven overholdes. Det vil blandt andet sige, at risici for arbejdsulykker bliver forebygget. Det betyder også, at der bliver taget hånd om at forebygge muskel- og skeletbelastninger, der for eksempel kan opstå, hvis man har sundhedsskadelige arbejdsstillinger eller løft, som kunstnere jo kan være ude for. Det er også vigtigt at være opmærksom på det psykiske arbejdsmiljø. Chikane, mobning og stress på grund af for eksempel mange krævende deadlines kan være lige så belastende som fysisk overbelastning.

Hvem har ansvaret for sikkerheden på en arbejdsplads?

Ifølge loven er det selvfølgelig arbejdsgiveren og arbejdsmiljøorganisationen. Men vi har alle sammen en forpligtigelse til at passe på os selv og på hinanden. Det er en del af en god arbejdspladskultur, at vi taler sammen om sikkerheden.

Hvad sker der, hvis jeg ringer til Arbejdstilsynet?

Det er vigtigt, at du meget konkret kan fortælle os, hvad problemet er og hvor alvorligt, du selv opfatter det. Men det er ikke farligt at ringe til os, for din henvendelse er 100 procent anonym. Til gengæld kan det være farligt at lade være.

Hvis Arbejds miljøloven ikke er overholdt, kan du klage til Arbejdstilsynet. Det er stadig helt anonymt, og hvis vi vurderer, det er alvorligt, kommer vi på uanmeldt besøg. Er forholdene ikke i orden, så giver vi din arbejdsgiver et påbud om at forbedre de forhold, hvor arbejdsmiljøloven ikke er overholdt.

Burde flere kontakte Arbejdstilsynet?

Vi får faktisk relativt få henvendelser og anmeldelser af ulykker fra branchen, og vi hører ikke meget til problemerne bortset fra, når de alvorlige ulykker sker. Derfor må jeg umiddelbart sige, at ifølge tallene er det ikke nogen ulykkestung branche. Omvendt, så tyder jeres undersøgelse jo på, at der er flere arbejdsulykker, end de anmeldte og kendte.

Men det er vigtigt, at arbejdsulykker bliver anmeldt til din arbejdsgiver og til Arbejdstilsynet – både for at forebygge at der sker ulykker igen og for at fremtidssikre sig. Her og nu gør det måske ikke det store, at din lænd eller dit knæ gør ondt efter en prøverække, men måske har du pådraget dig en arbejdsskade, som du har brug for at kunne dokumentere senere i livet.

Hvor er skuespillere, sangere og danseres arbejdsmiljøudfordringer anderledes?

De adskiller sig først og fremmest på manglen af en fast, struktureret arbejdsplads og på manglen af en fast struktureret arbejdsdag. Selv på teatre med faste ensembler bliver forestillingerne og dermed også sikkerhedsudfordringerne hele tiden forandret. Og når vi taler film, er vi måske ude i at forsøge at tænke forebyggende arbejdsmiljø i halve dages optagelser. Desuden tyder noget på, at selve sikkerhedskulturen i branchen kan styrkes.

Hvordan sikrer man opmærksomhed på sikkerheden?

Ved at tale om den. I bund og grund handler det om, at arbejdsgivere og ansatte omfavner en kultur, der gør det trygt og muligt at tale om sikkerhed, uden at nogen føler sig besværlige. Vi skal lige huske på, at sikkerhed ikke skal være et slagsmål. Hverken arbejdsgiver eller kunstner har interesse i, at noget går galt.

På skolebænken i sikkerhed

Skuespillerforbundets bestyrelse har besluttet at betale for, at en række medlemmer kan tage en arbejdsmiløuddannelse særligt målrettet sikkerheden på teater- og film området. Kurset er i første omgang blevet tilbudt medlemmer, som tidligere i kortere eller længere perioder har fungeret som tillidsrepræsentanter og/eller kontaktpersoner på De Københavnske Teatre, landsdelsscenerne, Tivoli og Det Ny Teater.

"Vi vil gerne investere i at få nogle dygtige ambassadører for sikkerheden på teatrene. Vores undersøgelse af arbejdsmiljø og sikkerhed viste jo desværre, at ikke alene har vores medlemmer nogle farlige job. De fleste er også i tvivl om, hvor de skal henvende sig, hvis de føler sig utrygge. Sådan må det ikke være.

Jeg håber, at vi ved blandt andet at uddanne flere og bedre kan få sat mere fokus på sikkerheden, og at flere vil bruge deres arbejdsmiljørepræsentant. Kunst er vigtig, men aldrig vigtig nok til at sætte helbredet over styr," siger formand Katja Holm.

Dansk Skuespillerforbund er i øvrigt fortsat i dialog med Producentforeningen og med Danske Teatres Fællesorganisation om, hvordan vi langsigtet forbedrer sikkerheden på vores arbejdspladser.

Foto: Jeppe Bjørn Vejlø.

%

27% af skuespillerne, **37%** af danserne og koreograferne, **21%** af sangerne og **29%** af musicalperformerne i Dansk Skuespillerforbund er kommet til skade på jobbet inden for de sidste fem år. **68%** af skuespillerne, **70%** af koreograferne og **62%** af musicalperformerne savner en synlig sikkerhedsorganisation. Det samme gør sig kun gældende for **44%** af sangerne. Sangerne føler sig da også mere sikre, end resten af medlemmerne. **31%** af sangerne synes, det er svært at sige fra, hvis de føler, der er problemer med sikkerheden, mens det samme gør sig gældende for **45%** af musicalperformerne, **43%** af skuespillerne og **40%** af danserne.

Hvad er en arbejdsskade?

En arbejdsskade dækker over to forskellige begreber: Arbejdsulykker og erhvervs sygdomme.

En ulykke er en fysisk eller psykisk skade, som opstår efter en hændelse eller en påvirkning, der er sket pludseligt eller inden for 5 dage.

En erhvervs sygdom er en sygdom, der skyldes arbejdet eller arbejdsforholdene. Sygdommen kan komme af påvirkninger gennem kortere eller længere tid.

(Kilde: Arbejdsskadestyrelsen)